

Pon, 29-9-2025, 16:09:01

■ Potpora

**Svoju članarinu ili
potporu za Portal HKV-a
možete uplatiti i
skeniranjem koda.**

Otvorite svoje mobilno bankarstvo i skenirajte kod. Unesite željeni novčani iznos. U opisu plaćanja navedite je li riječ o članarini ili donaciji za Portal HKV-a.

 Komentiraite

 Telefon

Radi dogovora o priložima,
Portal je moguće
kontaktirati putem Davora
Dijanovića, radnim danom
od 17 do 19 sati na broj
+385-95-909-7746.

AKT

AKT d.o.o.
knjigovodstvo
i porezne
usluge

01/370-8106
akt@zg.t-com.hr
Sokolska 37
Zagreb

**S HKV-om OD
POČETKA!**

Poveznice

T. Šovagović: Prirodna književnost i umjetna inteligencija – hoće li i stroj sutra ući u kanon? (✉ 🖨)

[Dodajte komentar](#)

Feljtón se u osam nastavaka u užem smislu bavi suodnosom književnosti i umjetne inteligencije, a u širem utjecajem tehnologije na društvo, osobito umjetnost. Svi naraštaji i sve društvene skupine koriste se blagodatima i zamkama novih tehnologija, mahom ne razmišljajući o etičkim zapriekama.

Zaštititi istinsku kreaciju, prometejsko nadahnuće

K ako je Deklaracija Društva hrvatskih književnika o umjetnoj inteligenciji ishodište ovoga feljtona, za izjave smo, među ostalima, zamolili i dvoje uglednih članova DHK-a, Božicu Brkan i Božidara Brezinščaka Bagolu. Novinarica i književnica Brkan najprije je izrazila zadovoljstvo objavom Deklaracije, s obzirom na to da je i članica Upravnoga odbora DHK-a.

„Nisam previše sigurna kako i koliko će Deklaracija bitno pomoći, pogotovo u zaštiti kreativnih autorskih prava, ali je bitno da o tome razmišljamo i javno govorimo. Drugo moje društvo – Hrvatsko novinarsko društvo – već je i prije poticalo tu temu spominjući tri načina korištenja umjetne inteligencije u novinarstvu, da UI sama reproducira sadržaj, primjerice na internetskim medijima kratke agencijske *flash* vijesti, glazbu, intervjuje sa *zvijezdama* nečega i slično, da se kombinira UI s kreativnim sadržajem i da postoji sadržaj u kojem UI, da je i koliko nafilate sadržajem, nikako ne može biti ravnopravna čovjeku. Nije znanje na internetu ni blizu tome da bi bilo blizu svemu čovjekovu znanju, a kamoli imaginaciji i pogotovo osjećajima“, napomenula je Brkan, svjesna mogućnosti umjetne inteligencije. „Neka stroj pobjeđuje u šahu, prepričava lektiru, piše ljubice s hepiendom i školske eseje, pjesme u Thompsonovu stilu, neka osvaja top liste! Ali napisati originalan književni tekst u *Krležinu* stilu ili neku vrstu rubnu novinarskoj i književnoj...!? Uvjereni sam da UI može pomoći, nadam se stvarnim, a ne izmišljenim citatima, primjerice pri istraživanju materijala za tekst. Na Zagrebačkim književnim razgovorima o povijesnim romanima u vrijeme UI pokazalo se banalno da o nekim povijesnim razdobljima postoji obilje pouzdanoga materijala, ali da neka povijesna razdoblja nisu ni načeta. Znači, opet nema bez knjige, filma, teatra i svega ostalog i ne smijemo se odreći multimedijalne arhive ni u jednome tobože *zastarjelome* mediju od glinenih pločica i kamena dalje, sve dok nekome već od naših suvremenika poput Trumpa ili Muska može pasti napamet ili da poskidaju sve glave mudrije od svoje, što i čine, ili da pritisnu gumb i, neovisno o motivima, utru svoje satelite pa nam sve postane nedostupno. Neprestano razmišljam o tome moćućem trenutku i bilijecima kojeakve pomisli za Tekst, i poetski i prozni.“

Razumije književnica Brkan da je umjetna inteligencija rezultat čovjekova informacijskoga znanja, svojevrsne elektroničke revolucije. Kako se, osobito od pandemijskoga vremena naovamo, svijet promijenio. Točnije, pružatelji usluga, umreženi mnoštvom aplikacija, čine sve kako bi *homo caraneticus* to ostao i mimo veleposlašti. Postavlja se pitanje – ako većina ostane zatvorena iza četiri zida, hoće li biti dovoljno domaće i inozemne radne snage koja bi opsluživala sve one koji rade od kuće, nemaju potrebu otići na do obližnje trgovine, nego im se sve dostavlja na kućnu adresu. Slike je krenulo, uskoro će umjetna inteligencija voziti automobile, autobuse i tramvaje, na čovjeka će biti tek otvoriti vrata doma želi li dostavu hrane ili kakve druge potrepštine, ako vam uopće i to uruči živo stvorenje.

„U! Može biti i glupa i mudra, srećom, samo koliko i mi, ljudi koji je takvom stvorimo, ali ne znam kako pri tome, u vrijeme kad je uopće sve manje odgovornosti, morala, etičnosti, suosjećanja, a sve više banalnoga ljudskog zla, društvenih mreža, aplikacija i mnoštvo vrijednosnih sudova i programa, svakidašnjih *fake* vijesti, hakiranja, *kopijejstanja*, krađe kao nikad u povijesti, zaštititi istinsku kreaciju, prometejskog nadahnuće. Draga mi je tehnologija od običnoga praktičnog surfanja, *spelčekinga* ili *translejtjina* s egzotičnih jezika, a da ne spominjem napokon i u šetnji oko Jaruna čitanje iz Worda naglas na hrvatskom ili u obratnom smjeru diktiranja i zapisivanja, ali u osnovi ipak najviše volim dobar Tekst, koji ne mora biti savršen s biranim metaforama i drugim biranim stilističkim alatima nego odraz svog autora, njegova nesavršenosti iskustva“, vratila se naša sugovornica na književnost, u potrazi za Tekstom i autorskim integritetom. No kako držati u ravnoteži pomoć tehnologije i nadahnuće za književni tekst?

„Ne treba meni Deep Blue s milijardama kombinacija, nego kvalitetno praktično pomagalo koje štedi vrijeme i u koje se mogu pouzdati stvarajući da mogu trznuti onu jednu jedinu žicu, toplu ljudsku. A ako zatražim – a jesam – ne mogu se već pouzdati u blog za *Obilježje* ili *Umjesto kave*, a kamoli u pjesmu ili priču na mojoj kečavici koju pokušavam, prije negoli izumremo mi govornici, sačuvati od izumiranja, jer još nisam usamlila svoj rječnik od 15.000 natuknica među kojima su i meni, a kamoli UI neobajsnjive fraze“, nadovezala se novinarka i književnica koja je više puta pisala o odnosu čovjeka i suvremene tehnologije, točnije o odnosu životne i virtualne stvarnosti. Tako i njezina knjiga *Umrežena* otprilje desetljeća govori istovremeno o moći, nadmoći i neusporedivoj usamljenosti u masi koju ni ona ne može ublažiti.

„Ništa, ma koliko tehnološki personalizirano osmišljeno, ma koliko savršeno, ma kakav umijlat i kičast UI *Slop/Splačina* bio, nije ravno jednoj iskrenoj, praiskonskoj, nezaustavljivoj, onoj duboko otkrivajućoj ljudskoj suzi u kojoj se mi ljudi prepoznajemo baš ljudski, bliskima. Kako, čime da tu toplinu nadomjesti UI? Slažem se s pedagogima koji uvjeravaju kako i svoju djecu i unuke trebamo za budućnost naučiti onome što stroj ne može: kreativnosti, novim idejama, timske radu i osjećaju za druge ljude“, zaključila je Brkan.

Nužnost svjedočenja vječnosti u sebi

HR kalendar

- o 28. rujna 1860. umro fra Marijan Šunjić
- o 28. rujna 1909. rođen Stjepan Gunjača
- o 28. rujna 1937. umrla Marija Ružička Strozzi
- o 28. rujna 1986. umro Mladen Žigrović
- o 28. rujna 1991. – ratna zbivanja
- o 29. rujna 1909. umro Vladimir Vidrić
- o 29. rujna 1933. rođen Petar Gudelj
- o 29. rujna 1954. umro Rikard Katalinić Jeretov

 Pretraži hky.hr

POBOLJŠAO Google

 Kontakt

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hky.hr

Plenković: Bezobrazno ponašanje ...